

טקטיקה של מכוניות משוריינות

ה ק ד מ ה

לקט הדוגמאות, הניתן להלן, להפעלת מכוניות-שריון — עובד ע"י סרן משה אנגל לפי מקורות צרפתיים, (משנת 1947), המסכמים את לקח מלחמת-העולם השנייה. על כן אין תימה, כי תמצית הכללים להפעלת רכבי-שריון, ותפקידו הטקטי והאופרטיבי, אשר בראשית הלקט משקפים את המסיבות ואורח-המחשבה האופייניים לצבא-צרפת — ובזירת-פעולה שבאירופה. ואין כל ספק בכך שבהתאם לתנאי ארצות אחרות — וסוג אחר של אויב — ניתן לשנות ולסגל לא מעט באותו לקח צרפתי — המוסמך לגופו, במקומו, במסיבותיו ובמיעדו.

ופרט אחד מאלף: הרכב המתואר נקרא בפני הצרפתים „מכוניות שריון קלות“. ברם, אותו רכב בעל ששה גלגלים, חמוש בתותח 37 מ"מ ובמכ"י, ספק אם היה זוכה בשטחי אסיה המערבית דוקא לכינוי מודגש זה „קל“. ואף המכ"י שבמארב, למשל, שבדוגמה האחרונה שבלקט, הן בנות 20 מ"מ.

במציאות האחרת, של ארצות ומלחמות בעלות אופי „קולוניאלי-למחצה“ — יש ומשתנות אמות-המידה. ולעתים סוגי-רכב קלים ביותר (ואף בעלי שריון חלקי בלבד — ויש גם, ובלתי משוריינים כלל, אך קלי-מעבר ומהיר-תנועה ביותר) ממלאים תפקידים טקטיים, אשר לפי מהותם — בתנאים אחרים, ומול אויב אחר — נועדו, בדרך כלל, לגדולים ולכבדים מהם, בעלי עצמת-אש וכוח-מחץ אדירים משלהם.

לקט הדוגמאות עצמו — אין בו כל התימרות להקיף את הנושא בדרך יסודית של הקניית כללים והלכות. ענין מיוחד יש בהדגשה, ע"י הצרפתים, של ערך הסיירים הנלווים, מוסערי הגיפים או הצאריה-החלים. בדרך כלל, מציג הלקט בפני קוראינו אך קורטוב של בעיות ההדרכה והאימון המיוחדות לרכבי-השריון הקל, הסיירי-הלוחם. ואין ספק כי רב יהיה הצורך בכירורס וסיגולם של הנסיון והלקח העצמיים, המיוחדים, שנרכשו בפעולות צבאנו אנו, בתנאיהן המיוחדים, בשנות תש"ח-תש"ט.

א. אין לצדדים ידיעות מלאות על הצבת כוחות האויב בשטח הנידון ועל הרכבם.

ב. כוח אויב נייד, מארבים, או פטרולים מכל הסוגים, עלולים להתגלות במפתיע במקומות שונים, ויש להביאם בחשבון.

ג. השטח הנדון — על פי רוב אינו תפוס בשלמותו. מתוך כך מבוססת פעולתה של המכונית המשרינת על זריזות, הפתעה ותחבולה. אפשרויות הפגיעה באויב מרובות, אך באותה מידה עצמה — עלולה יחידת השריון הבלתי זהירה והבלתי מאומנת להנוק ולסבול אבידות. ולהלן — דוגמאות מדרכי פעולתה של המכונית המשוריינת.

בניגה, שריונה וזיונה של המכונית המשוריינת הגם קלים. אין הם מאפשרים לה להלחם בקרבות „בייחים“, פנים אל פנים עם אויב חזק ומאורגן כהלכה במערכת הגנה מחושבת. לפיכך עיקר תפקידה מצד טמצם בפשיטות-גישוש ובניצול האפשרויות המזדמנות בשטחים ובמקרים בהם אין האויב ערוך ומוכן, ואינו מובטח בפני הפתעה.

לדוגמה: אויב נסוג או מתקדם; עורפו או אגפיו של אויב מאורגן להגנה; שטח-אויב שמחוץ למערכת-ההגנה העיקרית שלו.

בכל המקרים הנ"ל נקבע אופיו של הפעולות הצבאיות ע"י הגורמים הבאים:

א. הסתר, עמדות ליריה ותצפית

המכונת המשוריינת מסתתרת, צופה ובוחרת את עמדות היריה שלה ממש כאיש-השדה. המטרות: להשיג חסות, להבטיח שדות תצפית ואש טובים, לאפשר פעולה נוחה של הצריח, להבטיח אפשרות תנועה מהמחסה.

המחסה ועמדת האש

התחנות בפני מכונת-אויב

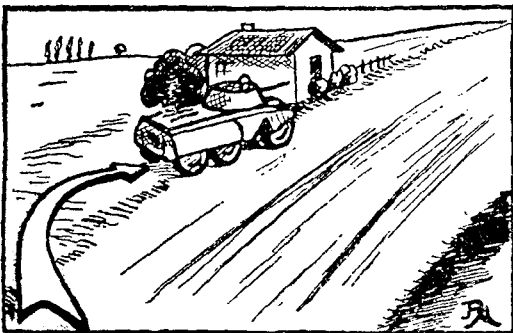
בחירת עמדה — סיכומו של דבר:

בעמדות תצפית יש למנוע כל רעש מיותר של המכונה. על העמדה לאפשר אש מן הצריח, ותצפית ע"י המפקד. המכונת חפשיה לנוע לשני הכיוונים.

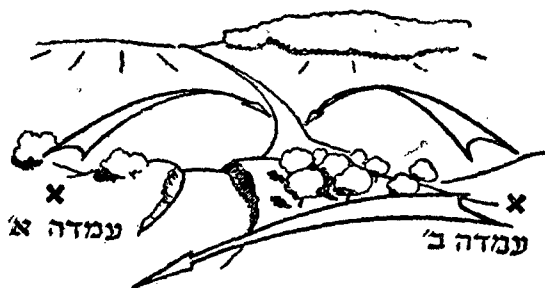

מחסה מאחורי עצם בודד:

יש לנוע בקו שסומן ע"י החץ. אין לגלות מעבר למחסה עצמו יותר מאשר את "העין" של הצריח.

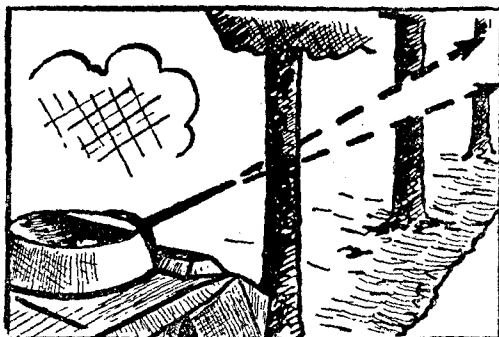

המארב הוא אחד מסוגי הפעולה היעילים ביותר של המכונית המשוריינת. עמדת המארב צריכה להבטיח מחסה לכלול עמדות משנה — גם לשם בטיחותה היא, וגם כדי להבטיח שהאויב לא יתחמק. והרי שתי דוגמאות:

1. המכונית המשוריינת החליטה להכות באויב משיגיע לפרשת הדרכים. עמדתה — מעבר לרכס מזה. עמדה ראשונה — משמאל. האויב ייעצר לזמן קצר עם פתיחת האש — ואז תעבור המכונית המשוריינת לצד ימין. לעמדה ב' המשנית. ע"י כך:
- א. יקשה על האויב לאתר אותה ולהשיב אש.
- ב. המכונית המשוריינת תוכל להמשיך להכות באויב. אם זה מסוגל עדיין להתנועע. בין שיבחר לפנות מפרשת הדרכים שמאלה ובין שיהליט להמשיך נכות.

2. הצופה לאורכה של שדרת עצים אינו רואה חלל ממרחק מסוים, את הרוחצים ביניהם, והשדרת נראית כמתמזגת ל"קיר" אילנות רצוף. המכונית המשוריינת הזאת לא תיראה ממרחק של 100 מ' אולם היא עצמה יכולה לצפות ולירות לאורך הדרך. ברוח שבין שני העצים הסמוכים אליה.

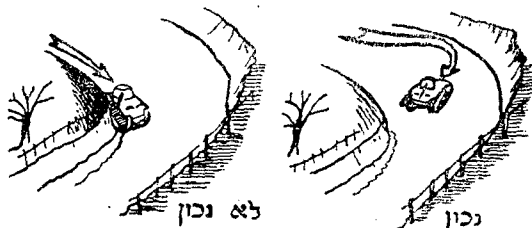

ב. תנועה

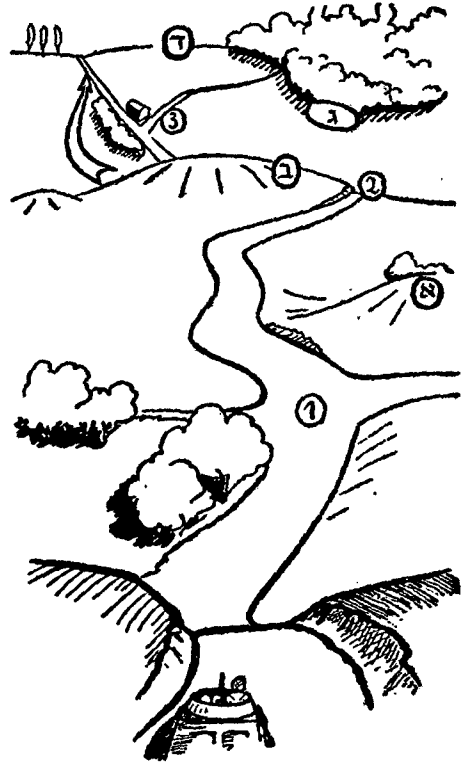
באזור בו עלולה המכונית המשוריינת לפגוש באויב, בנויה שיטת עבודתה על תנועה מהירה והירה תוך תצפית מתמדת לכל הכיוונים, מנקודת תצפית לנקודת תצפית. תנועה נכונה היא היסוד לפעולת מכוניות השריון.

תנועה במיבויבירמסתר

משמאל — המכונית מתגלית בסרם יש בידה להשיב מכה.
מימין — הצריח הפשי להשיב אש מיד.

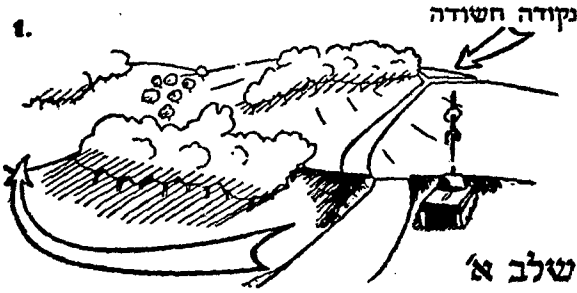
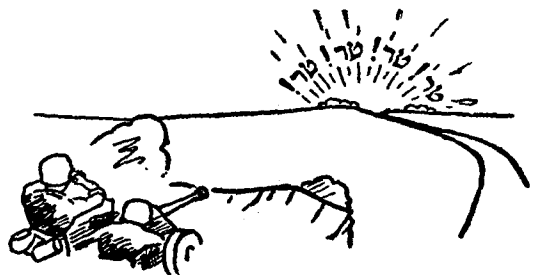

כיצד לנהוג בסבובים בדרך, המסתירים את שדה הראייה?
מימין — נכון. משמאל — לא נכון.

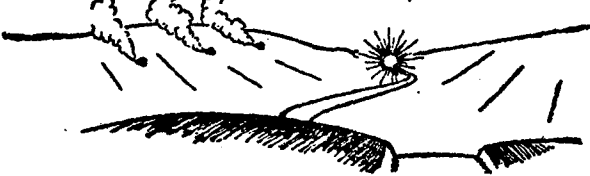
נקודות הסכנה הן:

1. הנקודות בהן קיים סיכון כי המכונית תותקף — 1, 2, 3.
2. הנקודות מהן עלולה לבוא אש אויב: א. ב. ג. ד.
- נתיבי המסע שבותרים בו צריך שיאפשר למכונית המשורינת להבטיח את עצמה כלפי נקודות הסיכון:
1. ע"י מהירות.
2. ע"י עיקוף.
3. ע"י נצול מחסה מראית או מחסה מאש.

א. החץ מראה את הנקודה 'החשודה'. המכונית פותחת באש מעמדת רכס ומעוררת תשומת לב לכיוון הדרך. החץ הארוך מראה את כיוון התנועה הנסתר אחרי מתן האש. ב. המכונית המשורינת עוקפת משמאל, ובאה לנקודה החשודה מהאגף או מהעורף. ברם, תוך התנועה יש להשתדל להמנע מכך שהמכונית תעלה אבק, או אדייגז מבניין שרק, כן רצוי להתנועע בצל, בשל סכנת הבלטת הרכב

תמרות אבק בהק אור

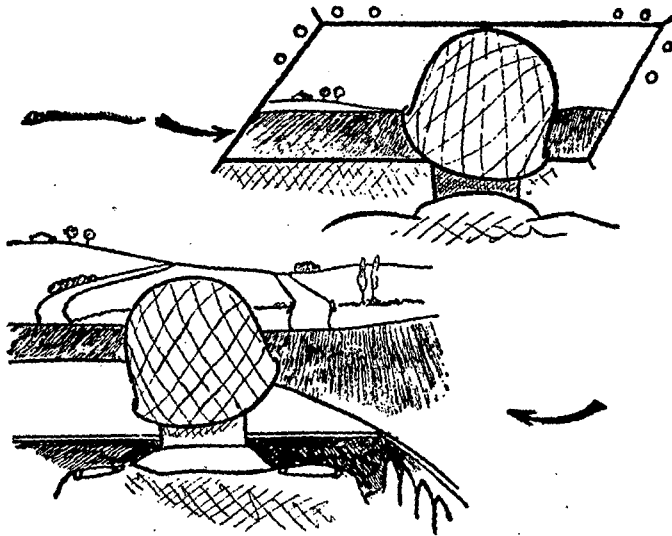

ע"י קרני שמש המשתברים בשמשות וכי"ב. ושעה שנעים לאורך מסתור רב-ממדים (פאתו של חורש, וכי"ו) — יש להקפיד ולהסיל מדי פעם מבט אל העבר השני של נתיב המסע.

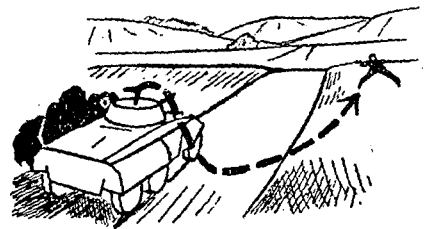
חם בגישה לעמדות תצפית!

אל עמדת התצפית יש לנוע בשקט, מבלי להשמיע קול ע"י דושת-הנו וכי"ב. מבלי שגורכות-ההילוכים תחרוקנה בשעת העברתן, ע"י חוזה — וקשב! — כלפי הנראה באופק!

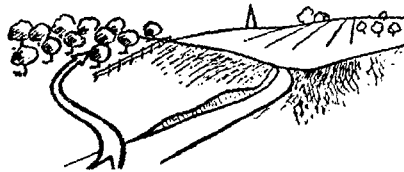
בקרנך אל שטח מת

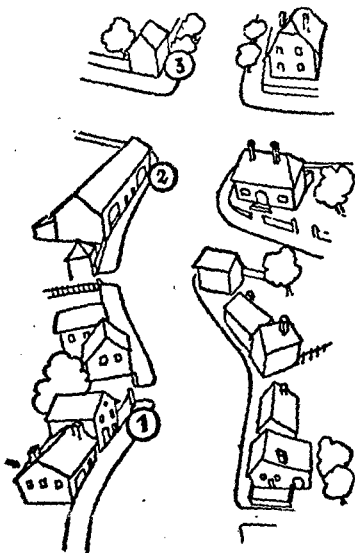
ההתנהגות כשמחקרים אל שטח מת. מהי?
— המכונית נעצרת לפני קריאהאופק, והמפקד
יורד, לבדוק מה נמצא מלפניו.

המכונית המשוריינת נמצאת מוסתרת בשטח
מת כלפי החזית. המפקד בוחר את עמדת
התצפית הגבוהה ביותר ומתקדם לעברה מבלי
לגלות את עצמו.

התקדמות בשטח בנוי

המכונית המשוריינת תופסת בזו אחר זו את העמדות בעלות התכונות
הבאות:

1. עמדה ממנה אפשר לצפות ולירות לכל ארכו של הרחוב.
2. עמדה ממנה אפשר לבדוק את הצטלבות הדרכים ואת זרוע הכביש
מימין, המובילה ימינה.
3. עמדה ממנה המכונית המשוריינת שולטת על ההצטלבות ועל קצה הרחוב.

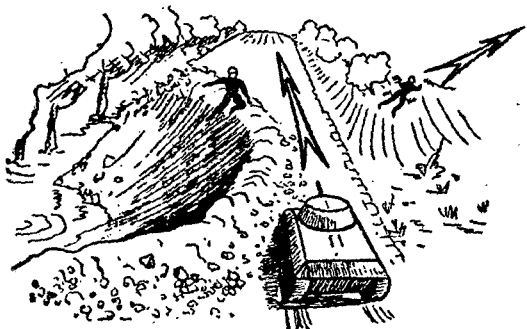
פעולות ותנועות אלו — יש לבצען בקצב מהיר ובהלסיות.

תנועה בשטח פגור

בדרך כלל, הרי בתוך השטח הבנוי (כאשר גם ביער או במטע) אין מכונות משוריינת פועלת, כמעט לעולם ביחידות.

קשיירת עבודה

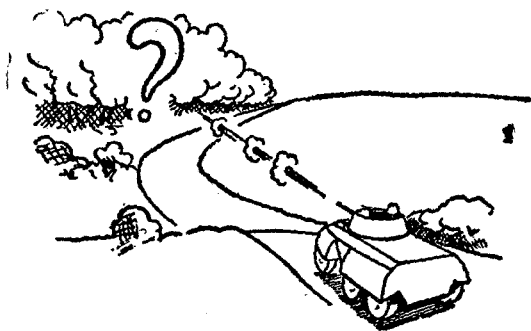

בשעת מעבר בשטח זרועיטכנות (כמעבר בשדה פוקשים, ליד מכשול, וכיו"ב) — יורד נהגיהמשנה מהמכונות ומכוון את תנועתה. ליד שפת המכתש, למשל, בודק הלו את נקודת-הסכנה, ומדריך את המכונות לגבי אפשרות המעבר בנתיב-המסע.

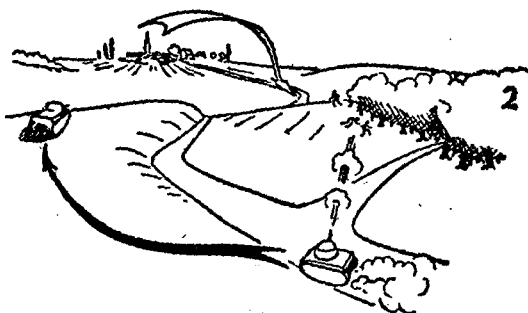
המפקד תופס עמדת תצפית לפניו, כלפי האגף האחור (במקרה זה — הימני). הצריח שולט על קו הרכס ממול.

בדיקת נקודות חשודות, סיור באמצעות אש

נוסף על סיור ע"י תצפית, וסיור ע"י תנועה — חשוב מאוד הסיור ע"י אש. תכליתו לגלות את מציאות האויב במקום; לגרותו להגבות; להכנס לקרב כדי להשיג שבויים או לבהון גופות-הרוגים; למגר ביריות-הותח התנגדות אויבת קלה, המונעת גישה למקום תצפית או מקום שיש ענין מיוחד לסיירו; להתחפות באש מכיוון הנראה כמסוכן, או לשחק נקודות חשודות.

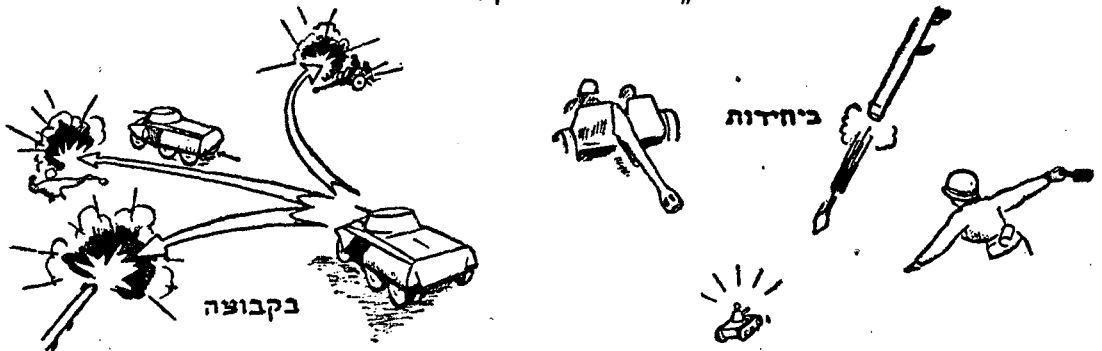
מתואר כאן סיור-אש המלווה תמרון זריז. החורשה מימין מקבלת תשומת לב — כשהאש מגלה נוכחות כוחות אויב — והמכונות נעה בזריזות לאגף השמאלי, ליד התלולית שבצד הדרך, מכדי לבדוק את השטח המת שמעבר לרכס.

ג. תיאום טקטי בפעולת משוריינים

המכונית המשורינת אינה פועלת ביחידות אלא לעתים רחוקות מאוד. קל לאיבד להתגבר בתמרון על המכונית הבודדת. בפעולה יכולה היא להנחית אש רק בכיוון אחד ואותה שעה היא חשופה וחסרת מגן מהצדדים האחרים. משום כך מצטמצמת גם יכולת התמרון שלה. רוב מרצה של מכונית-שריון בודדת נתון להגנת עצמה – ואינה יכולה להתפנות כראוי לפעולה תוקפנית. התנכון לגבי מכוניות-שריון – נכון גם לגבי טנקים. על כן, בדרך כלל, פועלות מכוניות-השריון בצותא.

„טובים השנים מן האחד“

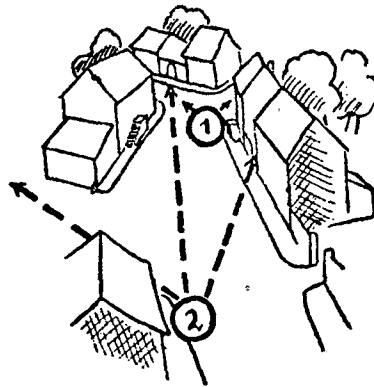
הפעולה בצמדים במסע-סיוור

גם בתנועה טקטית עדיפות שתי מכוניות משורינות על המכונית הבודדת. שתי מכוניות מתנועעות מקו רכס לקו רכס תוך מתן חפוי הדדי. כל קו רכס שמאחוריו שטח מת, מהווה לגבי המכונית המשורינת-הקלה נקודת תצפית.

זהירות! סנק האויב כמעט ואינו בא יחיד!

בדיקת שטח בנוי

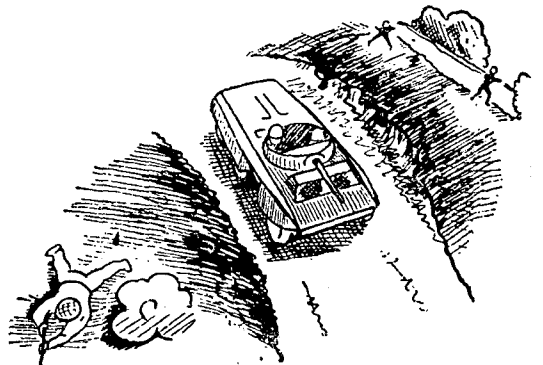
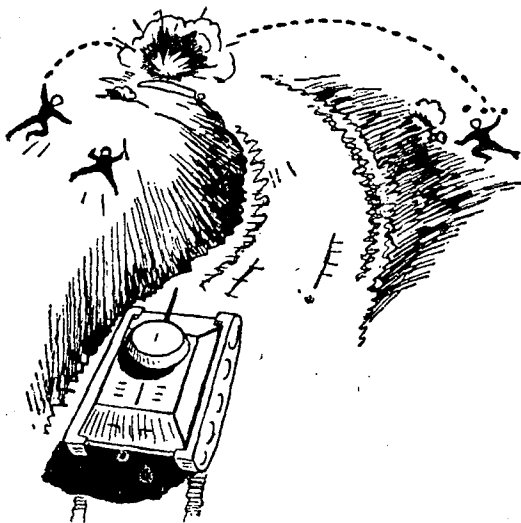

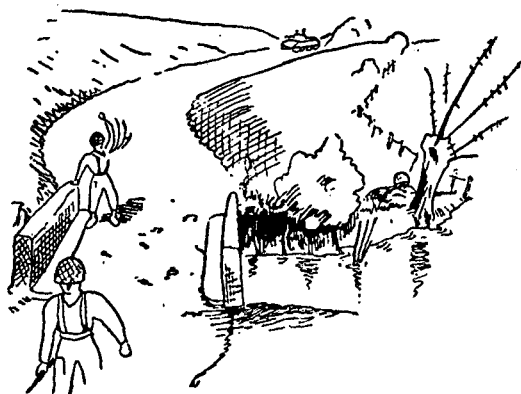
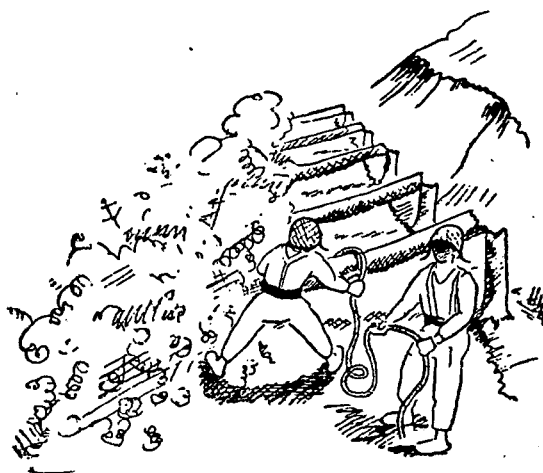
לצדף ליחידת הקרב המשורינת
הקלה קבוצת סיירים רגליים.
מוסעת בכלי רכב פתוחים, כגון
ג'יפ או חצירוחל.
הסיירים הרגלים מוסיפים למכר
נית המשורינת גם בטחון. ברגל
יוכלו לנוע במקום, בו לא תוכל
המכונת לנסוע.

המכונת הראשונה נגשת אל
הצטלבות הרכים כשהשניה מחפה
עליה. באופן זה — נחסם קטע
הרחוב, והסיירים יכולים לפעול
ולבדוק אותו. לאחר שנבדק הקטע
תצא השניה קדימה, בחפוי הראשון
גה — וכך משלב אל שלב. אכן,
לעתים קרובות עוד יותר, הכרחי

סיירים בתפקיד הכמחת השריון

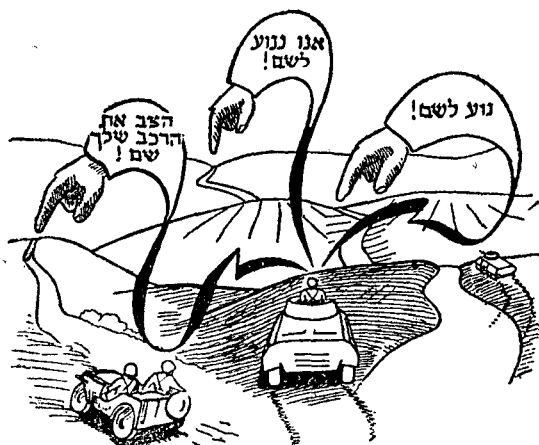
קבוצת הסיירים מבטיחה את השריון, הבטחה מקרוב,
גם בשעת תנועה וגם בשעת עמידה. ולא זו בלבד,
אלא שסיירים רגליים יש בהם גם כדי להבטיח את
כושר-ניידותה בפועל של מכונת-השריון.

מימין: הסיירים בודקים ומבטיחים את הגשר. בטרם תעבורנה מכוניות השריון.
משמאל: הסיירים הרגליים מפרקים ומסלקים מכשולים שהוקמו ע"י האויב.
(בתמונה — שדרת עצים, שגזעיהם נוסרו למחצה והוטלו לרוחב הדרך).

ד. מכוניות משורינות בקרב

מפקד הפטרול-הלוחם — מתכנן את מהלכי יחידתו, ונותן את פקודותיו.
מקומו של מפקד הפטרולים הוא: במקום בו הוא ייטיב לראות; בו הוא ייטיב לפקד; בו הוא ייטיב לפעול; דהיינו — בנקודה המכרעת.

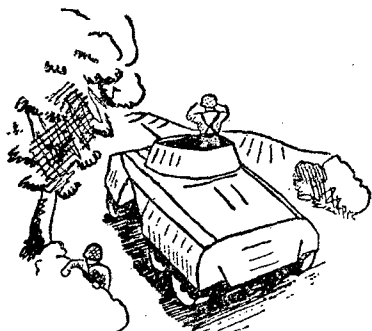
← **נכון!**
ההוראה הכללית — אנו נעים בכיוון זה. אולי מצוי שם אויב, ואולי — איננו. הסיירים — לנקודת-תצפית משמאל. באם יירדש — גם יורים במרגמה על מטרה שתסתמן. מכונית משורינת אחת לנקודת תצפית מימין. מכונית-המפקד תנוע בחיפוי זה. עד לקו הרכס הרחוק.

→ לא נכון!

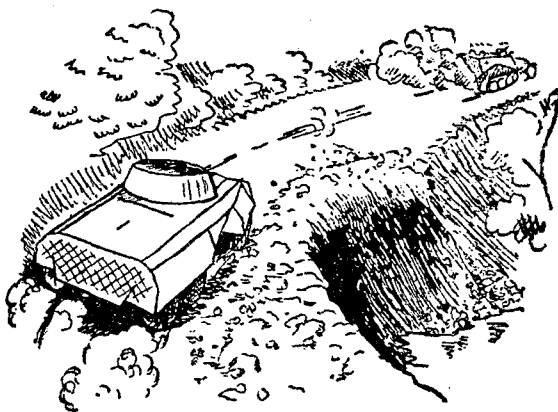
הפקודות לפטרול-הלוחם חייבות להנתן בשפה כד שתהיינה ברורות ומובנות. ועם זאת אסור להתעצל, ויש להכניס כראוי את שלב הבדיקה הבאה.

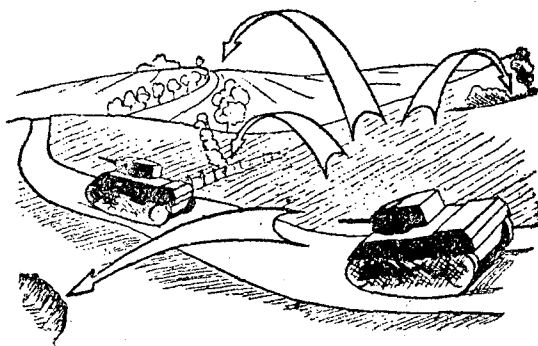
פעולת הצמד ואפשרויותיה

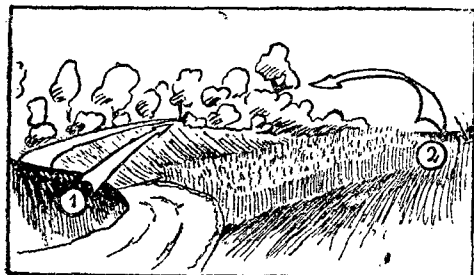
לרוב יזחי מכוניתו של מפקד הפטרול הלוחם.

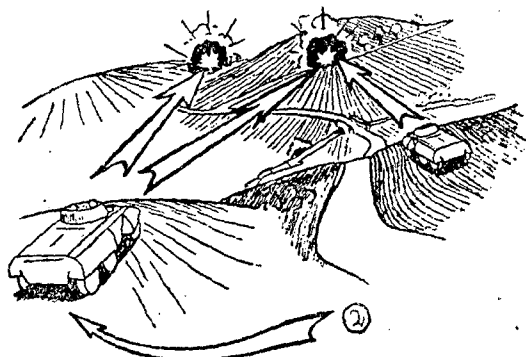
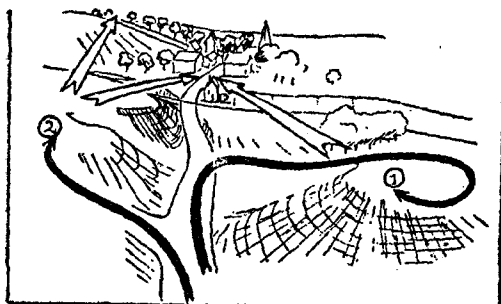
המכונית הראשונה מנהלת את הפעולה.

המכונית השנייה מחפזה על הפעולה.

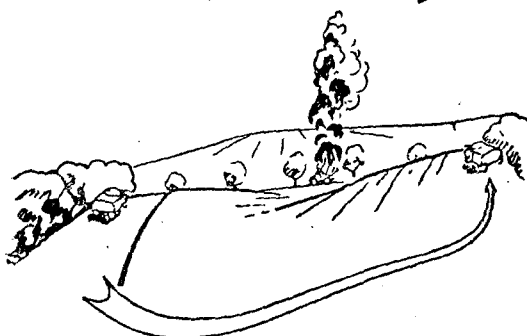

מכונית אחת מבטיחה את חברתה ומרחיבה את שטח התצפית שלה כלפי אגף ימין.

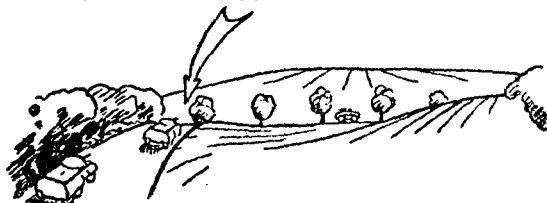
המכנית השנייה מאריכה את סוּחֵי-פְּעֻלָּתָהּ של הראשונה.

הזדמנות הכאה במפתיע

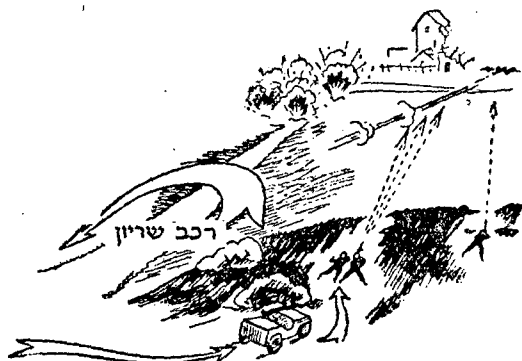
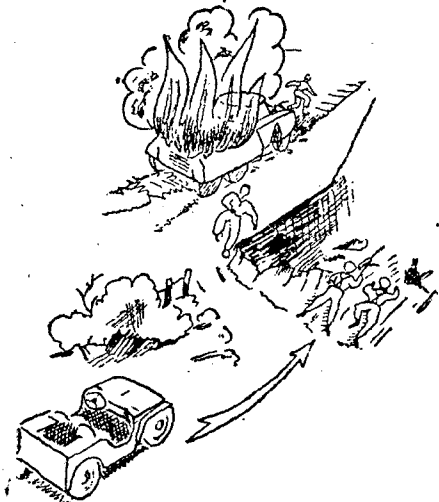
משמאל — שלב ב': הראשונה פותחת באש והשנייה נעה לאגף, מרחיבה את שטח התצפית ומוסיפה לאש של הראשונה.

פרשת דרכים תפוסה ע"י האויב

מימין — שלב א', המכונית הראשונה מסיירת, והשנייה — ברורב מאהריה.

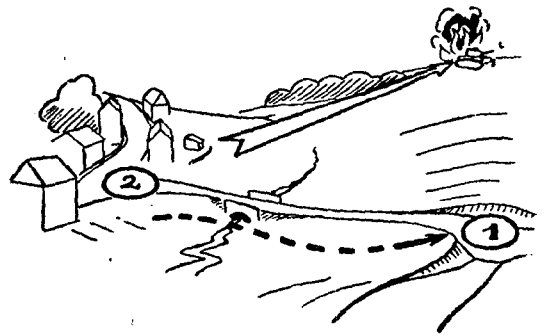
הבטחה ע"י סיירים רגלים-מוסעים — ונסוגת מכוניות-השריון

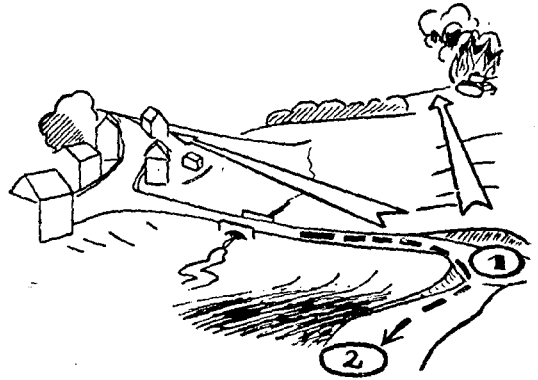
פשיטת גוש ע"י מכוניות משורינות בתמיכת סיירים רגלים-מוסעים. מכוניות השריון, שנתקלו באש עדיפה של האויב, פותחות באש ונסוגות — כשהסיירים נותנים חיפוי מאגף ימין.

פיוע הרדי — תוך יציאה מן הקרב

טנק האויב נפגע. עתה בא זמן של פכוניות
השריון ליציאה מן הקרב.

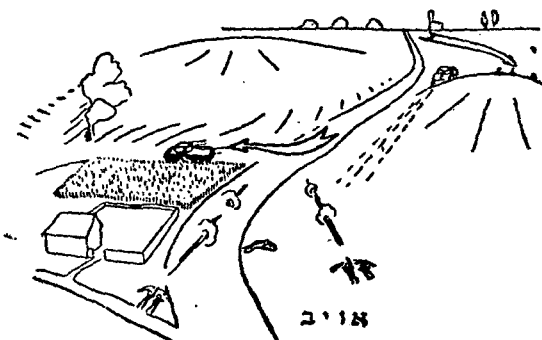

למעלה: המכונית הראשונה נשארת בעמדת הפעולה
שלה, המחפה על ניתוק המגע ע"י המכונית השנייה.

למטה: המכונית השנייה — היא שתחפה עתה על
בסיגת המכונית הראשונה.

בהתקלות-יפתע — המיקה, ומכת-תגובה

פטרול-לוחם משורק. בלוי סירים, נחל במארב. לפני
הסבוב. שמאחוריו שטח מת. נמצאת המכונית השנייה בעמדה
מחפה והראשונה ממשיכה בהתקדמות בהתאם לנוהל-הקבע של
תנועה. משפתח האויב באש, חייבת המכונית השנייה להשיב —
והראשונה מחפשת מיד מחסה ומתחמקת. אותה שעה תופסים
הסיירים עמדת תצפית באגף השמאלי של המכונית השנייה.
המטרה: תמיד להתחמק. להגיע להסתר מאחורי מחסה בטוח
ולתת מכה נגדית. כאילו היה זה קרב יום-מלמפרע.
בדרך כלל, אסור לפטרול-לוחם משורין לשקוע בהתנגשות
סטטית. הוא חייב לשמור על הניידות שלו, ולהכות מכות
עקיפה מהירות. בשעת הכושר.